T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

17. HADİS

ALLAH'IN KULLARI ÜZERİNDEKİ HAKKI

عَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ ، رَضِيَ اللهُ عَنْهُ، قَالَ :كُنْتُ رِدْفَ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى حِمَارٍ فَقَالَ :

« يَا مُعَاذُ هَلْ تَدْرِي مَا حَقُّ اللهِ عَلَى عِبَادِهِ، وَمَا حَقُّ الْعِبَادِ عَلَى اللهِ ؟قُلْتُ: اَللهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ . قَالَ : « فَإِنَّ حَقَّ اللهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ ،وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا ، وَحَقَّ الْعِبَادِ عَلَى اللهِ أَنْ لَا يُعَذِّبَ مَنْ لَا يُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا ، فَقُلْتُ : يَا رَسُولَ اللهِ أَفَلَا أُبَشِّرُ النَّاسَ ؟ قَالَ : « لَا تُبَشِّرْهُمْ فَيَتَّكِلُوا »

Hadisin Türkçesi

Muâz İbni Cebel radıyallahu anh şöyle dedi:

Ben, merkeb üzerinde Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in terkisinde idim. Hz. Peygamber:

- **"Ey Muâz! Allah'ın kullar üzerinde, kulların da Allah üzerinde ne hakkı vardır, bilir misin?"** buyurdu. Ben:

- Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dedim. Bunun üzerine Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem:

- **"Allah'ın, kulları üzerindeki hakkı, onların sadece Allah'a kulluk etmeleri ve hiçbir şeyi O'na ortak tutmamalarıdır. Kulların da Allah üzerindeki hakkı, kendisine hiçbir şeyi ortak tutmayan(lar)a azâb etmemesidir."** buyurdu. Ben hemen:

- Ey Allah'ın Resûlü! Bunu insanlara müjdeleyeyim mi? dedim.

- **"Müjdeleme, onlar buna güvenip tembellik ederler."** buyurdu.[17]

Açıklamalar

Muâz İbni Cebel -Allah ondan razı olsun- Resûlullah'ın terkisine binme ve ondan özel bazı bilgiler edinme imkân ve şerefine nâil olan sahâbî-

17 Riyâzü's-Sâlihîn, Hadis No: 427 (Buhârî, Cihâd 46; Müslim Îmân 48, 49. Ayrıca bk. Buhârî, Libâs 101, İsti'zân 30, Tevhîd 1; Tirmizî, Îmân 18)

Açıklamalar

lerdendir. Resûlullah, terkisine aldığı sahâbîlerine yolda giderlerken bir şeyler öğretirdi. Bu kez de Hz. Muâz'a "Allah'ın, kullar; kulların da Allah üzerindeki hakkının ne olduğunu" öğretmiştir.

Kulların yalnızca Allah'a kulluk edip O'na hiçbir şeyi ortak koşmamaları Allah'ın kullar üzerindeki hakkıdır. Bu, kullar üzerine vâcip ve lâzım bir haktır. Kulların böyle davranmaları halinde Allah Teâlâ'ya vâcip olmaksızın lâyık olan da onlara azâb etmemesidir. Çünkü bizim inancımıza göre hiçbir şey Allah'a vâcip değildir. Yani kimse onu bir şeye mecbur ve mahkûm edemez.

Hz. Muâz'ın, bu büyük müjdeyi, halka duyurmak için istediği izni, Efendimiz, "Ona güvenip kendilerine düşen görevlerini ihmal ederler" gerekçesiyle vermemekle beraber, daha sonraki bazı gelişmeler üzerine Muaz bu olayı haber vermek zorunda kalmıştır. Burada Muâz'ın, bir yasağı çiğnemesi söz konusu değildir. O zamanlar henüz Müslüman olmuş bazı kimselerin bu işi yanlış anlaması endişesi vardı. İslâm, gönüllere iyice yerleştikten sonra, bir gerçeğin gizlenmemesi, bir bilginin zayi' olmaması için bu olay duyurulmuş ve çok da güzel olmuştur.

Kul için ümit, kulluk görevinin mümkün olduğunca yerine getirilmesinden sonra bir anlam ifade eder. Kulluk dışında kalarak, Allah kullarına ait ümidi paylaşmaya kalkışmak kimseye bir şey kazandırmaz.

Hadisten Öğrendiklerimiz

1. Şirkten uzak durup kulluk görevini yerine getiren Müslümanlara Allah azap etmeyecektir.
2. Ümit yüklü müjdelere güvenerek asıl görevimiz olan kulluğu ve güzel işleri aksatmamak gerekir.